

طراحی محیط دبستان (با رویکرد روانشناسی محیط)

نویسندگان:

دکتر امیر رفسنجانی

دکتر پارمیس ناصری

مهندس رضی جعفر طباطبائی

سرشناسه : ناصری، پارمیس، ۱۳۶۷-
 عنوان و نام پدیدآور : طراحی محیط دبستان با رویکرد روانشناسی محیط / نویسندگان پارمیس ناصری، امیر
 رفسنجانی، رضی جعفر طباطبائی.
 مشخصات نشر : تهران: نارون دانش، ۱۳۹۸.
 مشخصات ظاهری : ۱۶۳ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۳۴-۱۴-۶
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۵۳ - ۱۵۶.
 رصوع : بهداشت مدرسه‌ها--ایران
 موضوع : School hygiene--Iran
 موضوع : بهداشت محیط زیست
 موضوع : Environmentall ealth
 شناسه داده : رفسنجانی، امیر، ۱۳۶۵-
 شناسه افزوده : جعفر طباطبائی، رضی، ۱۳۶۷-
 رده بندی کنگره : LB ۴۰۹
 رده بندی دیویی : ۳۷۱
 شماره کتابشناسی ملی : ۸۹۷۴۶

عنوان کتاب: طراحی محیط دبستان (با رویکرد روانشناسی محیط)
 مؤلفان: دکتر امیر رفسنجانی، دکتر پارمیس ناصری و مهندس رضی جعفر طباطبائی
 صفحه‌آرا: اکرم ملک‌نژاد

ناشر: نارون دانش
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸
 قیمت: ۳۸۰۰۰ تومان

آدرس: میدان انقلاب اسلامی، خیابان کارگر شمالی، خیابان نصرت شرقی، پلاک هفتادودو، واحد یک
 آدرس الکترونیکی: narvanpub@gmail.com

سایت: www.narvanpub.com

ISBN: 978- 622- 6924- 14- 6

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه ی جناب آقای دکتر محمد انصاری.....
۱۳.....	پیشگفتار.....
۱۹.....	فصل اول: نظریه ها و رویه ها و مکاتب روانشناسی محیطی.....
۲۱.....	۱-۱ مکاتب روانشناسی محیط.....
۲۱.....	روانشناسی عینی روانکاوی.....
۲۳.....	روانشناسی رفتارگرایی.....
۲۴.....	مکتب گشتالت.....
۲۵.....	روانشناسی میدان.....
۲۶.....	روانشناسی اکولوژیک.....
۲۹.....	۲-۱ رویکردها در روانشناسی.....
۳۰.....	رویکرد زیست شناختی.....
۳۱.....	رویکرد رفتاری.....
۳۴.....	رویکرد شناختی.....
۳۶.....	رویکرد روانکاوی.....
۳۷.....	رویکرد بدیدارشناختی.....
۴۰.....	۳-۱ ادراک محیط.....
۴۳.....	کارکردهای اصلی ادراک.....
۴۳.....	بازشناسی.....
۴۵.....	مکان یابی فضایی.....
۴۵.....	جدا سازی اشیا از یکدیگر و زمینه.....
۴۶.....	ادراک فاصله (عمق).....
۴۸.....	ادراک حرکت.....
۵۰.....	ثبات ادراکی.....
۵۲.....	۴-۱ محیط و رفتار انسان.....
۵۵.....	انواع رفتار محیطی.....

فصل دوم: عوامل محیطی مؤثر در طراحی محیط‌های آموزشی..... ۹۹

نیازهای روانی کودکان و نونهالان..... ۱۰۱

نیازهای جسمی دوران کودکان و نونهالان..... ۱۰۱

نیازهای اجتماعی دوران کودکان و نونهالان..... ۱۰۱

تفریح برای کودکان و نونهالان..... ۱۰۲

تفریح و ورزش..... ۱۰۴

الگوهای متاث از الگوها..... ۱۰۷

عوامل تاثیرگذار عوامل محیطی در رفتار..... ۱۰۷

تأثیر داده‌های فیزیکی محیط در رفتار..... ۱۰۷

تأثیر داده‌های نمادین محیط..... ۱۰۸

تأثیر شرایط معماری محیط..... ۱۰۸

تأثیر جو محیط..... ۱۰۹

عوامل محیطی مؤثر در طراحی محیط‌های آموزشی..... ۱۱۰

اندازه..... ۱۱۰

تأثیر طرح و نما..... ۱۱۱

وضعیت و سن مکان یادگیری..... ۱۱۱

معماری داخلی و طراحی..... ۱۱۲

تجهیزات..... ۱۱۳

محیط آشنا..... ۱۱۳

سر و صدا..... ۱۱۴

تفاوت‌های فردی (جنس و شخصیت)..... ۱۱۵

جنسیت..... ۱۱۵

شخصیت..... ۱۱۵

تکلیف..... ۱۱۶

موقعیت..... ۱۱۶

دستورالعمل..... ۱۱۷

کاهش دهندگان سر و صدا..... ۱۱۷

۱۱۷	تأثیر رد حسی سر و صدا
۱۱۸	شناخت
۱۱۸	احساسات
۱۱۹	نور
۱۱۹	رنگ
۱۲۰	باورها
۱۲۰	سلامت و استرس
۱۲۱	آب و هوا
۱۲۱	تأثیر آب و هوا بر عملکرد
۱۲۱	تأثیر آب و هوا بر احساس ها
۱۲۲	فضا
۱۲۳	رفتارهای اجتماعی
۱۲۴	یادگیری و طراحی محیطی
۱۲۵	کلاس های سنتی در مقابل کلاس های باز
۱۲۹	زمین های بازی

۱۳۷	فصل سوم: نیازها و الگوها
۱۳۹	شناسایی نیازها
۱۴۱	معیار ها و شاخصه ها
۱۴۴	تأثیر شاخصه های روانشناسی محیط در طراحی محیط های یادگیری
۱۴۹	الگوهای طراحی محیط های یادگیری
۱۵۹	منابع
۱۶۳	ارتباط با نویسندگان

پیشگفتار

آموزش و پرورش فرآیندی است که مجموعه ای از شرایط و موقعیت ها را برای دانش آموزان فراهم می کند تا از راه تمرین و تجربه ی رفتارهای تازه بیاموزند. در این فرآیند یادگیرنده تعاملی و اجتماعی آموزشی دارد، آن را تغییر می دهد و خود نیز از آن تغییر و تاثیر می پذیرد. (ناصری، رفانجان و قاسمی ۱۳۹۸، ۱۰۶) آموزش و پرورش در دوران کودکی از دیرباز مورد توجه شیف و سیعی از دانشمندان و پژوهشگران بوده است. اما بررسی محیط های آموزشی از دیدگاه روانشناسی محیط موضوع جدیدی است که بحث در این مورد نگرش جدیدی را در ارتباط با نقش کالبد مدرسه در برنامه درسی طرح نموده است. در سال های اخیر با بهره گیری از علم روانشناسی محیط، تأثیر بسیاری از عوامل و عناصر محیطی بر رفتار کودکان و نیز قدرت درک و یادگیری آن ها تحلیل و بررسی شده است. پژوهش های بسیاری در این زمینه حاکی از این حقیقت است که برای داشتن یک سیستم آموزشی کارآمد، نیاز فراوان به داشتن محیط و فضایی با فایده های درخور و مطلوب نیازهای روحی و روانی کودکان احساس شده است. در این راستا معماران و طراحان محیط نیز برای دستیابی به فرآیند طراحی صحیح و اصولی که بتواند نیاز کاربران کوچک را فراهم آورد، به سراغ بهره مندی از یافته های علم روانشناسی محیط رفته اند.